

ПАРЛАМЕНТ

Бюджетни къоранчларындан эсе файдасы кёпдю

КЪМР-ни Парламентинде болган жамаут тынгылаулада 2021 жылда республиканы бюджетни къалай толтурулганы союзленди. Жыйылыуу спикер **Татьяна Егорова** бардыр-ганды. Анга депутатла, министрле, жер-жерли самоуправление органланы, сейирлери болган башха ведомстволаны келечилери да къатышхандыла.

Ёсюу эсленеди

Ахыр юч жылны ичинде бюджетни файдалары 15 миллиард сомгъа кёбейтилгенди. Ол санда республиканы кесини файдалары – 1,7 миллиард сомгъа ёсгенди. Анда уа законла чыгарыуучу, аланы толтуруучу, фискальный органланы бирге келишип ишленгендери, налог бла байламлы законлагъа тийишли тюзетиуле кийирилгендери себеплик этгенди. Алай

республиканы андан да уллу керюмдюлеге жетиширге битеу онглары бардыла, ол санда налог базаны кёбейтиу жаны бла, дегенди **Татьяна Егорова**, жыйылыуу башлай.

Ол казна социал магъаналай къалганын энчи чертгенди. Ахчаны ючден экиси билим берюрге, салулук сакълау, башха социал жумушлагъа къоратылганды. «Пособияланы заманында телеуге, айлыкны кёбейтиуге, салулук сакълауу чырмауусуз ишин жалчытуу баш магъана берилгенди. Тамамланган жумушланы хайырындан федерал арадан социал объектлени ишлетюге къошак ахча бёлюнгенди. Билим берюу учрежденияланы бир сменнге кёчюрюу борчланы чеклеринде жангы школла ишлетилгенди, жууук

кезиуде энтра юч школну битдирип, хайрланьыргъа берюрге белгиленди. Дагыда онкология араны кюрулушу бошаллыкды», дегенди спикер.

Бюгюнлюкде уа къыралда юйорлеге къырал болушлук берюге энчи эс бурулады. **Татьяна Борисовна** Быйыл РФ-ни Президентини Указына тийишлиликде, 7-17 жылгъа дери сабийлеге ай сайын ахча болушлук берилгенин эсгертгенди. Парламентни пленар жыйылыуунда уа республикада бу телеуелени юлешюнуо низамы тохташдырылыгы белгиленди. «Контроль-эсеплеуучу палата бла бирге ахча аяулу эмда керти да болушлук керек болган юйорлеге берилирине къараганлай турлукбуз», деп къошханды ол эмда бюджетни толтурууда кемчиликлени айтып, жамаут

тынгылаулада аланы ачыкъларгъа, тамамлауу жоллары излерге чакъырганды.

Артгыгы бла толтурулганды

2021 жылны бюджетни къалай толтурулганы бла жыйылганы финансла министр **Елена Лисун** шагъырей этгенди. Ол айтханыча, былтыр пандемия келтирген хатаны кетерюрге, ол экономикагъа салынган зараны къайтарыргъа тошгенди. Болсада баш магъана адамланы социал излемлерин толтурууга бурулганды.

Ол мурат бла республиканы кесини файдаларын

кёбейтиу, аны бла бирге уа къырал борч ючюн телеуелени азайтуу жумушлагъа энчи эс бурулганды.

Тарихлени юслеринден айтханда уа, былтыр бюджетни файдалары 51,9 миллиард сом болгандыла. План керюмдюле толтурулгандыла. Къоранчла уа 50,2 миллиард сомгъа жетгенди (жылны планыны 97,7 проценти).

Елена Лисун файдала къалай кюрулганын да белгили этгенди. Министр айтханыча, битеу налогла да планда белги-

ленген ёлчемде жыйылгандыла. Сёзге, организациаланы файдаларындан налог 15 процентге (250 миллион сомгъа), НДС 8,4 процентге кёбейгенди (300 миллион сомгъа). Дагыда республиканы иелигинде болган ырысханы хайрланьудан тюшген ахча да кёбейгенди.

Федерал арадан хакъсыз 38,2 миллиард сом берилгенди, аны 15,9 миллиард бюджетни келишдириуге берилген дотациядала. Субвенцияла да 100,9 процентге толтурулгандыла эмда 3,5 миллиард сомгъа жетгенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Программа

Къумалы малланы жаярыкъдыла

Быйыл Къабарты-Малкъарда къумалы малла жайыуу бла кюрешгенлеге - тууарланы этге, сюте тутхан, атланы, къойланы, эчкилени бакъган, юй къанатлыланы эм чабакъланы ёсдюрген биригиулеге - 178 миллион сом субсидия халда берилгенди.

Аны мюлке къоранчларыны бир кесегин жабаргъа хайырланьыркъдыла. Ол былтырдан 25,5 миллион сомгъа кёпдю. Алай бла быйыл къырал болушлукгъа 22 предприниматель тийишли болгандыла.

Къумалы малла жайыуу бла кюрешгенлеге субсидия ахшы себеплик этерикди. Жыл сайын субсидияны ёлчемине къошула баргъаны бла аны хайырланьырганы саны да кёбейеди. Сёз ючюн, былтыр ол онсегиз биригиуге берилгенди, - дегенди КЪМР-ни эл мюлк министри **Хасан Сижажев**.

Магарымлык

Чабакъ мюлк жетишимлиди

Чекленген жууаплылыгы болган «Асыл-Суу» чабакъ мюлк бюгонлюкде Тырысуудда ишлеп турган жангы производвоу. Ол алты жыл мындан алгъа ачылганды, бусагъатда ишин жетишимли бардырады.

Анда багъалы чабакъланы талай тюрлюсю ёсдюроледи, бир жылгъа 55 тонна чабакъ бла аны жыйнысыны 30,5 тонна жарашдырылады, къургъакъ эм къакъ чабакъла жарашдыргъан производво да барды.

Жер-жерли жамаут бла сатыу-алуу бардырып ючюн заводну кесинде тюкен да ачылганды. Продукцияны жартысы Минги тауру тийресинде къонакъ юйлеге бла ашханагъа, Нальчикде солуу кюнню ярмаркасына жибериледи.

Минерал Сууланы курорт шахарларындан, башха жерледен да заказла дайым келеди. Алай бла мында жарашдырылган чабакълагъа сурам уллуду.

Анатолий ТЕМИРОВ.

Игипендириу

Жолла кенг эм сыйдам боллукъдула

КЪМР-ни Транспорт эмда жол мюлк министерствосундан билдиргенлерича, «Комплекс халда эл жерлени айнытуу» къырал программалыкъа кёре, быйыл регион эм муниципал магъаналы он жолгъа тынгылы ремонт этиликди. Бюгонлюкде ишле Бабуент, Тёбен Чегем, Хушто-Сырт, Кёнделен, Урух, Ново-Ивановское, Интернациональное, Анзорей, Жемтала эм Экинчи Чегем элдеде бардыла. Саулай жангырттылыкъ жолланы узунлугу 18,3 километрге жетеди. Сёз ючюн, былтыр бла тенгешдиргенде, төрт

болум бла да шагъырейленгенди.

Бюгонлюкде жолчула, эски асфальтны кетерип, жауун суу саркъырыкъ былгъылыны жарашдырып, жолну мурдорун кенгертип, кючлеп башлагъандыла.

Планга кёре, объект быйы июнь айгъа хайырланьыргъа берюрге керекди.

Аны бла бирге «Къоркъуусуз эм тынгылы жолла» миллет проектни чеклеринде Жемталаны Ленин атлы орамына да тынгылы ремонт этилиди. Мында социал магъаналы объектле: администрацияны юйю,

элде юч километр жангыртылган эди. Ол себепден программаны кенгертиле баргъанын ахшы жетишимге санаргъа боллукъду.

Бабуентде Тогуза улу атлы орамда игилендириу ишле къыстау бардыла. Аны чеклеринде жолну 630 метр чакълысы мардалагъа келиширча этиликди. Жолгъа жыйырма жылдан бери тынгылы къаралмагъанды. Мында бир къауум социал учреждение орналганын ючюн, эли жамауатына эм къонакълагъа да алада терк-терк болургъа тюшеди.

План бла белгиленген жумушла тынгылы эм болжалларындан кеч къалмай тамамланьып ючюн Черек районну администрациясыны башчысы **Кюлбайланы Алан** аланы энчи контрольда тутады. Ол бу кюнледе объектде болуп, андагы

амбулатория, школ эм сабий сад орналадыла.

Подряд организацияны келечилери, жауун суула саркъырыкъ системаны жангыртып, кёпюрге ремонт этип, жолну мурдорун да кючлеп, асфальт жайып башлагъандыла. Ызы бла бюргъылыны билдирген ызла тартыллыкдыла эм белгиле салыныкъдыла.

Эли таматасы **Артур Дюхов** айтханыча кёре, игилендириу ишле 5,5 километр чакълы бир жолда тынгылы эм болжалдан кеч къалмай тамамланьыллыкдыла. Объект жайгъа хазыр болургъа керекди.

Саулай алып айтханда, сагъынылган элде жолланы быйыл биринчи сентябрьге дери тапландырыргъа тийишлиди.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

КЕНГЕШ

Малчылыкда болумну, урлукъ себиуню юсюнден да сёлешингенди

РФ-ни Эл мюлк министерствосунда бу кюнледе ётген кенгешледе къыралны агропродушленность бёлюмюнде болумну, тийишли продукцияны чыгарыуу эмда урлукъ себиуню юсюнден сёлешингенди. Жыйылыуу КЪМР-ни эл мюлк министри **Хасан Сижажев** да къатышханды.

Федерал министерствону башчысы **Дмитрий Патрушев** айтханыча кёре, быйыл биринчи кварталда малчылык продукцияны чыгарыуу кёбейгенди. Анда малланы, юй къанатлыланы, тонгузланы жайыуда ёсюу эсленеди. Дагыда сют асламыракъ сауулганын эмда тауукъ жумурткаладан да ити кесеги жыйылганын билдиргенди ол.

Жарашдырыуучу промышленность юсюнден айтханда, анда къара будайдан жарманы, макаронланы, сары жауну, бишлаканы эмда сютден этилген ашарыкъланы чыгарыуу кёбейгенди.

Къабарты-Малкъарда да биринчи кварталда малчылык бёлюмде талай ахшы керюмдю болдургандыла. Аны быллай шартла кёрюзтедиле: союлмаган ауурлукъда 21,6 минг тонна эт чыгарылганды, 98,3 минг тонна сют сауулганды, 40,7 миллион жумуртка жыйылганды. Былтырны ол кезиюу бла тенгешдиргенде, бу керюмдюле эки-юч процентге кёбейгенди.

Аш-азыкъла чыгарыуучу

эмда жарашдырыуучу промышленностьха кирген предпринятияла ётмекни эмда аллай продукцияны былтырдача аллай бир чыгаргандыла. Башха-ча айтханда, анда ёсом хазна эсленмегенди. Алай татлы ашарыкъланы, бишлаканы, сютю эмда ачыгъан сютден этилген продукцияны чыгарыуу а кёбейгенди.

Кезиюу сабан ишлени юсюнден айта, **Дмитрий Патрушев** быллай шартла келтиргенди: бу кюнледе саулай къыралда жазлыкъланы урлукълары 30 миллион гектарда себилгенди, кюзюкюле битген 16,5 миллион гектар жерледе уа семиртгичле жайгандыла. Аграр бёлюмде урунганла ырысхы

эмда техника бла жалчытылыныпдыла, дегенди министр, алай дагыда алагъа андан ары кёзкюлак болургъа чакъырганды.

Бу жаз башында бизни республикада урлукъ 223 минг гектарда себилгире керекди. Бюгонлюкде андан 174 мингден иш тамам этилгенди. Мюлкленни специалистлери кюзюкюлеге къарайдыла, семиртгичле жаядыла, заранлы къурткъумурскаланы къыргъан затланы да хайырланадыла. Саулай айтханда, республиканы агропродушленность комплекси тап ишлейди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлаганды.

МИТИНГ

Тарых дерслени хыйсаплап, мамырлыкъда, шуёхлукъда жашаргъа чакъырылганды

1763-1864 жыллада Кавказ урушда жоюлганын эсгерюнуо кюнне аталган бушуулу ишле 20 майда солуу паркода «Древо жизни» эсгертмени алында башлангандыла. Былайда, төреде болганыча, ахсы жырла, сарнаула айтылгандыла, ингирде уа къазуат баргъан хар жыл чакълы бир свеча жандырылганды.

21 майда уа «Древо жизни» эсгертмени къатында бушуулу митинг, гюлле салуу болгандыла. Алайгъа келгенлени арасында Парламентни спикери **Татьяна Егорова**, премьер-министр **Мусукланы Алий**, КЪМР-ни Башчысыны Администрацияны таматасы **Мухамед Кодзоков**, министрле, депутатла, жамаут эм дин организацияланы келечилери да бар эдиле.

Ахыры 2-чи бетдеди.

746-1864 жыллада Кавказ урушда жоюлганын эсгерюнуо кюнне аталган бушуулу ишле 20 майда солуу паркода «Древо жизни» эсгертмени алында башлангандыла. Былайда, төреде болганыча, ахсы жырла, сарнаула айтылгандыла, ингирде уа къазуат баргъан хар жыл чакълы бир свеча жандырылганды.

21 майда уа «Древо жизни» эсгертмени къатында бушуулу митинг, гюлле салуу болгандыла. Алайгъа келгенлени арасында Парламентни спикери **Татьяна Егорова**, премьер-министр **Мусукланы Алий**, КЪМР-ни Башчысыны Администрацияны таматасы **Мухамед Кодзоков**, министрле, депутатла, жамаут эм дин организацияланы келечилери да бар эдиле.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жазыуу-2022

Айырмалы почтачыланы редакцияда белгилерикбиз

Белгилесича, бу кюнледе газетлеге бла журналлагъа жаздыруу кампания барады. Бу жумушу эсеплери почтада ишленгенли жууаплылылары эм тириликлери бла къаты байламлыды.

Ол энчиликни ангълай, «ЗАМАН» газет почтада ишленгенли араларында конкурс бардырганын билдиреди. Анга элли эм шахар почтачыла къатышыргъа боллукъдула. Аладан баш излем – газетибизни жаздырууну тири бардырууду эм аны бла бирге халкъда кенг жаярча онгла кюрууду!

Бу эришиуге къатышып, аслам керюмдю болдурган почтачыла ахча сауга эм Ыспас къагытла бла белгиленирикдиле. Аланы саугалау газетге жаздыруу кампания бошалып, эсепле чыгарылгандан сора, июльда редакцияда ётерикди.

Алайды да, багъалы почтачыла, конкурсха тири къатышыргъа чакъырабыз. Миллетибизни жангыз газети хар таулу юйорде да болурча этер онгла сизни кюлуугъадыла!

Жазыуу бошалыргъа бир ай къалганды! «ЗАМАН» газетни редакциясы.

Бизни индсактабиз – П 5393

Жандаурлукъ

2 бет

Донбассха кезиюу болушлукъ ашырылганды

Кёп болмай Битеуроссей халкъ фронтну Къабарты-Малкъарда бёлюмю, #Биз биргебиз жандаурлукъ акцияны чеклеринде, волонтерла бла бирге Донбассха тоннадан аслам гуманитар болушлукъ ашырганды.

Оюм

«Москвичле» къайтышмы къаллыкъдыла?

3 бет

Ант этюу

4 бет

Кадетлени санына къошулганды

Бюджетни кьоранчларындан эсе файдасы кёпгю

Ахыры.
Аллы 1-чи бетдеди.

Целевой халда федерал арадан 11,4 миллиард сом бёлюнгенди. Бу ача социал жумушлагыа кьоратылганды. Ол санда 3-7 жылга дери сабийлери болган юйюрге ай сайын эм биринчи бала тууганда төлеулеге, башха жумушлагыа.

Кьоранчланы юслеринден айтханда, былтыр 26 кьырал программа бардырылганды жашауда. Алагыа 49 миллиард сом кьоратылганды – битеу ахчаны 97,9 проценти. 19 программаны тамамлауыа кьоранчланы бир кесегин артка кьайтарыуыа федерал арадан 22,5 миллиард сом берилгенди.

Кьоранчланы бёлюмлери алышмагандыла. Аны асламы социал политикагыа кьоратылганды (38 проценти), билим берюге ахчаны 21 проценти бёлюнгенди, миллет экономикагыа – 16 проценти, салук саклауыа уа – 12 проценти. «Алай бла социал магьаналы, арт болжалгыа салмай толтурууыа керекли жумушлагыа казна ахчаны 76 проценти кьоратылганды. Битеу да бирге – 38 миллиард сом болгандыла», - деп билдиргенди министр.

Айлыкыга 14,2 миллиард сом бёлюнгенди. «Сиз билгенден, былтыр медицинада ишлегенлеге кёллендириу ача берилгенди. Ол а 470 миллионга жеткенди. Дагыда класс таматалагыа да төленгенди кьошакча – битеу да бирге 386 миллион сом», - деп кьошанды Елена Лису.

Республикада инсанланы тюрлю-тюрлю кьауумларына болушлукну 85 мадары толтурулады.

Былыр бу жумушлагыа 14 миллиард сом бёлюнгенди. Битеу да бирге кьырал себеплики 352 мингден аслам инсан округда ол эм иги кёрюмде болгандыла. Аладан 158,7 минги – сабийлери болган юйюрледи.

Миллет проектлени толтурууыа 8,3 миллиард сом кьоратылганды. «Шимал-Кавказ федерал округда ол эм иги кёрюмде болгандыла», - деп билдиргенди министр.

Алай бла бюджет профицит бла толтурулганды. Аны хайырындан а багыталы банк кредитлени алмай кьутулургыа кьолдан келгенди. Битеу бу мадарла кьырал борчну 360 миллион сомга азайтыргыа онг бергенди. Биююнлюкде кьырал борч 6,9 миллиард сомду.

Докладны сюзю, Татьяна Егорова шёндюгю кьыйлыкны эсге алып, федерал арадан берилген ахчаны ёлчечи азай-

тылыгыа бла кьаллыгыа бирге сыйгенди. Елена Лису айтханына кёре, бир субсидия, не программа кьысхартылмагандыла.

Борч азайтылганды

Парламентни Бюджет, налога эм финансы рынока комитетини башчысы **Михаил Афашагов** а айлыкны кёбейтирге онг болганын энчи белгилегенди. Белгилесича, аны орталык ёлчечи 31,2 минг сомга жеткенди.

Дагыда республика кесине алган борчлары толтурууда борчла болмаганын, кьырал борчну азайтыргыа кьолдан келгени депутат иги шартлагыа санаганды. «Былыр бюджетте эки кере кийрилгенди тюзетиле. Аны фидарлы 8,1 миллиарда, кьоранчлары уа 6,3 миллиарда тюрленгенди. Профицит алай бла кьуралганды. Ача социал магьаналы жумушлагыа бёлюнгенди, асламы уа

коронавирусуа кьажай мадарлагыа», - дегенди Михаил Афашагов.

Комитетни башчысы жылны ичинде Парламент тийишли праволу актлары кьабыл кёрюп, чыгыа барган кемчилик кетерилгенди белгилегенди. Ол санда коронавирусуу жайылууна кьажай жумушла, дарманла бла жалчытуу эм башхалагыа.

Контроль-эсплеучю палатаны башчысы **Дина Кясова** билдиргенича уа, бюджетни толтуруу юсюнден доклад ведомствогыа толусунай эм заманды берилгенди. Аны тинггенден сора артык уулу бузуклыкыа ачыкланмагандыла, аны тексти законлада излемлеге келишеди. «Фидарланы, кьоранчланы, кьуралган профитни ёлчемлери кёргөзюлгөн тарихлеге келишеди», - дегенди ол.

Экономиканы айнытуу министр **Рахыланы Борис** 2021 жылда социал-экономика болуму юсюнден шартланы бел-

гиле этгенди. Аны айтханына кёре, республиканы кесинде чыгарылган товарланы ёлчечи 205,3 миллиард сомдан озганды. Ол санда промышленностьда – 56 миллиард сом багысы. «Эл мюлкде ахыр эки жылны ичинде тарихле 10 процентге кёбейгенди. Былыр 69 миллиард сом багысы продукция ёсдюрюлгенди эм жарашдырылганды. Кьурулушда 29,6 миллиард сом багысы жумушла толтурулгандыла», - дегенди ол.

Рахыланы Борис розница сатыу-алыуда ёсюуге эс бурганды. Былыр ол 189 миллиард сомга жеткенди, ёсюу 130 процентден асламды. «Ол а кьыралда эм уллу тарихледен бирди эмда адамларыбызны сатыу-алыу онглары игиленгенине шагьатлык этеди», - деп чертгенди ол.

Миграцияда болум тюзелгенди да чертгенди министр. Алгыны республикадан тышына кетгенлени саны мингле бла саналган эсе, былтыр а миграция тарихле 250 адамга ёсгенди. «Мындан ары да алай барса, экономикабыз ышангылы болганды деп шарт айталыкыбыз», - дегенди министр.

Жамауат тынгылауада РФ-ни Налог службасыны КьМР-де Управленисны башчысы орунбасары **Наталья Лытнёва**, табийгыат байлыкыа эм экология министрни орунбасары **Мурат Алпуоду**, Басхан районну башчысы **Артур Балкисов** да сёлешкенди.

Жыйылуу тийишли эсгертиулени кьабыл кёрюу бла бошалганды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

КьМР-ни 100-жылпыгына

Тирилиги бла сый-намыс тапхан оноучу

Озган ёмюрно экинчи жарымында халкыбызны белгиле адамларындан бири Чеченланы Зулканы жашы Аллахберди болганды. Ол район даражада кёп тюрлю кьулукыа ишлегенди, кьайда урунса да, атын иги бла айтдыра. Ата журтбузга жау чапханда, кьыралын, миллетин душмандан саклай, кьазауатка кьатышканды. Халкы бла бирге кёчгюнчюлюкно сынаганды.

Аллахберди 1911 жылда Кьашхатауда тууганды. Бираздан революция башланды. Элде мектепни тауусхандан сора Нальчикде Ленинчи окьуу шахарчыкыа билим алады. Анда устаз курсланы бошاپ, ызы бла Кьашхатауда башланган классланы окьутуп тебирейди.

Бир кесектен а аны комсомолну Черек райкомуну секретарь этип жибередиле. Анда жаш төлю бла ангылатуу ишле бардырады. Жашлагыа, кьызлагыа окьурга, билим алырга, уста ла болурга, Ата журтларына сыймекликке юйретеди.

Алайда ишлей турганлай, 1933 жылда жашны аскерге чакьырадыла. Анда инсан борчун толтуруу кьайтхандан сора жангыдан Черек районнга барады. Халк мюлкно эсебин бардырган инструктору, Черек районну толтуруу комитетини секретары, райсобесни заведующийи, районну жер бёлюмюно начальниги болуп турганды.

1941 жылда уа Чечен улуну Краснодаргыа бийик аскер-политика училищеге окьурга жибередиле. Уруш башланып, ноябрь айда Кьоруулаууну кьырал комитетини оноучу бла Кьабарты-Малкьарда 115-чи атлы аскер дивизия кьуралады. Солдатланы юйретирге уруш эте турган кьауум таулу жашны фронтдан Нальчикке келтиредиле. Аланы санында Аллахберди да болады.

Ол аскер бёлюмю кьадары ачылуу болган эди. Ростов тийресинде фашист танк колоннаны тыяргыа керек эди. Алай ол аланы кьолларындан келмейди. Немис танкла аланы чаадыла. Кьалгьан-кьулгьанлары башха аскер бёлюмлеге кьошуладыла.

Андан сора Аллахберди 38-чи аскер бригаданы 370-чи жау аскер полкуну батальонуну политработниги эди. Сормешледен биринде жаралы болады да, Тбилисиде госпитальга тюшеди. Анда саулугуна бакьдырып чыкьгандан сора, жангыдан кьазауатка кетеди. 1944 жылда февральда уа командование аны Кьазаннга бийик аскер-политика училищеге окьурга жибереди. Сормешледе этген жигитликери ючюн Ата журт урушну ордени эм майдалла бла саугьаланганды.

Жарсыугыа, анда кёп окьурга тюшмөгенди. Малкьар халкь Азияга кёчюрюлгенде Чечен улуну Узбекстанны Кашагарин областыны военкоматына ишлерге жибередиле. 1946 жылда уа Аллахбердини Самаркьанд областыда Катта-Курги инкубатор-тауукь станцияга директор этип саладыла. Кьысха заманы ичинде таулу жаш аны Узбекстанны

алчы мюлклерини санына кьошады.

1954 жылда республиканы эм кьарыусуз мюлклеринден бири Самаркьанд областыны Нур-Атинский районуну «Коммунизм» деген кьой колхозну председатели кьулугуна саладыла. Эки жылдан колхоз аягы юсоне болуп, кьойланы саны 30 мингге жетеди. Адамлагыа будай да керек эди да, малла юткен жерлерден да сюрдюрюп будай, арпа да сепиртеди. Алай бла колхоз кюфле мирзеуден толадыла.

Партия-мюлк активни жыйылуунда Узбекстанны компартиясыны биринчи

секретары «Коммунизм» колхозну жетишмелерин белгилегенди. Аны председатели Чечен улу республикада эм иги мюлк оноучуладан бирине саналганын айтханды. Кьашхатаучу жашха «Сыйлыккыны Белгиси» ордени эм Узбек ССР-ни Баш Советини Президиумуну Министрлерини Советини Сыйлы грамотасы берилгенди.

Орта Азиядан кьайтхандан сора Аллахберди таймай эл мюлкде урунганды. Алгьа Бабугентде «Чирик кёл» колхозну председатели эди. Андан сора кьауум жылны Кьашхатауда «Кьызыл Малкьар» колхозну таматасы. Кьысха заманы ичинде аны да республикада алчы мюлкленни санына кьошхан эди ол. Уруунда болдурган бийик кёрюмдюлери ючюн анга Урууну Кьызыл Байрагы ордени да бериледи.

1964 жылда Аллахберди Совет районну эл мюлк управленисны таматасыды. Анга «РСФР-ни сыйлы зоотехниги» деген ат да берилгенди. 1976 жылда пенсияга чыкьгьанлыкыга, алай ишни кьоймаганды, райторгну директору болуп турганды. Чечен улу кьайда, кьаллай кьулукыа ишлеген эсе да, билимми, уста кьараучу болганын кёргөзгенди. Халкыны аллында да даражасы, сыйы жюрюгенди. Аны таныгьанла атын хурмет бла эсгереди.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Жандауурлукь

Донбассха кезиулю болушлукь ашырылганды

Кёп болмай Битеуроссей халкь фронтну Кьабарты-Малкьарда бёлюмю, #Биз биргебиз жандауурлукь акцияны чеклеринде, волонтерла бла бирге Донбассха тоннадан аслам гуманитар болушлукь ашырганды.

Аны ОНФ-ну штабында бир айдан артык жияргыа тюшгенди. Хар замандача, ала кёбюсюнде аш-суу эм гигиена керекледиле. Жандауурлукь акцияга улуу кёллоу болмаган жерлешлибиз, организация, Тьрынауузу 3-чо номерли орта шолуну окьуучулары эм башхала да кьатышкандыла.

Жамауатчыла адамла келтирген затланы кьагыты орунлагыа салып жарашдыргандыла. Алгьаракыада гуманитар болушлукьну бир кесигер «Радуга» социал-реабилитация арада турган донбассчы сабийлеге бергенди. Ала китаплагыа, иллюлагыа, татула-ашарыкыа бла суулагыа эм башха затлагыа да бек кьууангандыла.

ОНФ-ну келечилери гуманитар болушлукьну Шимал Осетиядан коллегалары бла бирге Дондагы Ростов областыда арагыа

жибергенди. Мында регионладан келтирилген продуктланы бла товарланы кьачынчылыккыны сынарга тюшленге эм жашау журтларын кьоялмай кьыйын болумда жашагьанлагыа юлешедиле.

Бу жол Шимал Осетиядан коллегаларыбызгыа кьошулуп, Кьабарты-Малкьарны атындан бир тоннадан аслам жюк ашыргьанбыз. Бусагаьтада бизни республикада да

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Кьармашыулукь

Миллет проектни себеплиги бла

Биююнлюкде «Саулукь саклау» миллет проектге эм «Биринчи медицина болушлукь берген звеносун игилендириу» регион программасы кёре Нальчикни 1-чи номерли поликлиникасыны Вольный Ауулда бёлюмюне тынгылы ремонт этиле турады. Анга кьырал бюджетден 33,4 миллион сом берилгенди.

Игилендириу жаны бла жумушла былтыр апрельде башлангандыла. Сагьынылган кезиуде юйюно башын, полланы, инженер коммуникацияланы, ток чыбыкыланы, жылытуучу эм хауаны тазалаган системаланы да жангырхандыла. Аны бла бирге, «Доступная среда» кьырал программасы кёре, сакьатлагыа тап болурча лифт салынганды, жууукь заманда пандус да хазыр болушлукьду. Врачланы кабинетлери орналлыкь экинчи, ючюнчо этаждада спортубою ишле да тамамлангандыла.

Бусагаьтада биринчи этажда «аялуу» технология амалла хайырланьыра мадарла этиледиле. Ол санда фильм бокс, процедурала этген, биринчи болушлукь берген, жукьган ауруулагыа кьарагьан эм ЭКГ кабинетле болушлукьдула. Саузула башха-башха олтуруучи онгла кьураллыкьдыла.

Андан сора да, регион программасы кёре, медицина учреждениагыа 686 минг сомга ЭКГ аппарат эм 11,1 миллион сомга рентген оборудование алынгандыла.

Графикке кёре, объект бийыл август айга хазыр болурга керекди.

Алиса ТАРИМ,

Саулукь саклау министрствону пресс-службасыны башчысы.

Тарых дерслени хыйсаплап, мамырлыкьда, шуёхлукьда жашаргыа чакьырылганды

Ахыры.
Аллы 1-чи бетдеди.

КьМР-ни культура министр **Мухадим Кумахов**, бушуулу митингни ача, 21 май битеу адылагыа да жарсыулу кюн болганын чертгенди. Ол КьМР-ни Башчысы **Казбек Кокков** Кьазанда бёлюмюне тынгылы ремонт этиле турады. Анга кьырал бюджетден 33,4 миллион сом берилгенди.

Игилендириу жаны бла жумушла былтыр апрельде башлангандыла. Сагьынылган кезиуде юйюно башын, полланы, инженер коммуникацияланы, ток чыбыкыланы, жылытуучу эм хауаны тазалаган системаланы да жангырхандыла. Аны бла бирге, «Доступная среда» кьырал программасы кёре, сакьатлагыа тап болурча лифт салынганды, жууукь заманда пандус да хазыр болушлукьду. Врачланы кабинетлери орналлыкь экинчи, ючюнчо этаждада спортубою ишле да тамамлангандыла.

Бусагаьтада биринчи этажда «аялуу» технология амалла хайырланьыра мадарла этиледиле. Ол санда фильм бокс, процедурала этген, биринчи болушлукь берген, жукьган ауруулагыа кьарагьан эм ЭКГ кабинетле болушлукьдула. Саузула башха-башха олтуруучи онгла кьураллыкьдыла.

Андан сора да, регион программасы кёре, медицина учреждениагыа 686 минг сомга ЭКГ аппарат эм 11,1 миллион сомга рентген оборудование алынгандыла.

Графикке кёре, объект бийыл август айга хазыр болурга керекди.

Алиса ТАРИМ,

Саулукь саклау министрствону пресс-службасыны башчысы.

гюняхлары кечилирлерин тилеп, дууа тутурьгандыла. «Бир халкь, бир миллет да динине, терисини тюрсюнюне да кьарамай, бир заманда да ол кьанлы урушдача кьыйынлыкыа тюбемесинле», - дегенди ол.

Бушуулу митингде Черкесилени халкыла аралы ассоциациясыны таматасы **Хаути Сохроков** да сёлешгенди. Ол Кавказ урушда кьырылгьанлары хурметин кёрюрге халкь аслам жыйылгьанына ыразылыгыа айтханды. «Бююн биз былайгыа туугьан журтлары ючюн жанларын бергенлени, кьазауатны хатасындан юйюс, ата журтсуз кьалгьанланы эсгерирге келгенбиз.

Ол жылладан бери жюз бла жарымдан аслам заман озганды, алай халкьны жарасы энта сау болмаганды, ачыгьанлай турады. Адылагыа уа ол кьазауат эм уллу бушуу болганды. Халкыны жаланда ондан бири сау кьалгьанды», - дегенди ол.

Хаути Хазритович кьазауатны хатасындан халкьга юйлеринден

киши жерине кёчерге тюшгенин да чертгенди. Алай ол сынаула адамланы журеклерин кьатдырмагьанын, адылга башха халкыла бла бирге мамырлыкьда жашагьанларын белгилегенди. «Россей бла бирге болурга оноу этип, берген сезюне кертичлией кьалгьанды миллет. Заман а бу сайлауу тюзюлгөн кёргөзгөнди. Адылга туугьан журтларын, Адыгьа хабзэны, культуруларын сакьалагьандыла. Россей Федерацияда жашагьан миллетлеге ана тиллерин сакьаргыа, билрге битеу мадарла кьуралгьандыла.

Адылга кьыралны айныууна уллу кьошумчулукь этгенди, алимлерибиз, политликерибиз, культура кьулукьчуларыбыз битеу дунияга да белгиле болгьандыла. Халкыны адамлары тюрлю-тюрлю кьыраллада правительствода, Саууланган кючледе, правозаманни сакьлаучу органада бийик кьулукьланы аладыла. Бизни миллет иш кёллюлюгю, мамырлыкьга, шуёх-

АБДУЛЛАХЛАНЫ Фатима.

КьУТХАРЫ

«Туристлени саулукьларына кьоркьуу жокьду»

Тюнеме Минги тауда кьыйын хауа болумлада болушлукь излеген төрт туристни кьутхарыу операция бардырылгьанды. Бу болумга кюн төрк тюрленгени, боран башланганы, жел аусуз ургьаны, суукулугь а 30 градусха жетгени келтиргенди.

Бир такьыйкына да тас этмегенлей, туристлени излерге МЧС-ни 11 кьутхарыучусу чыкьгьандыла, алай 4800 метр бийикликде арада сызас болгьанды. Андан сора кючлени кёбейтирге оноу этилип, аланы ызырандан жолга 14 адамдан кьуралган экинчи кьауум чыкьгьанды. 5300 метр бийикликде, кьутхарыучула биригип, туристлени тапхандыла эм таудан тюсюрюп башлагьандыла. Төшде сагьат бирге ала барысы

да Азау талагыа жетдирилгенди, медицина болушлукь бир кишиге да керек болмагьанды.

- Биююн службаны келечилери

болмагьанча кьыйын кьутхарыу операцияны бардыргьандыла. Таулу жерни энчиликлери, кюнню халы төрк тюрленгени аланы ишлерине тыйгычылыкь этгенди. Кьутхарыучула кеслерини жашауларына да кьоркьуу бола турганлай кюрешгенди, быллай болумлада усталыкь, сынам бла биригип ишлей билиу себеплик этедиле. Аны хайырындан операция жетишмиле бошалгьанды, - дегенди МЧС-ни Элбрус бийик тау излеу-кьутхарыу отрядыны башчысы Полюйлану Абдуллах.

Кьутхарыу ишлеге 25 адам кьатышкьандыла, 3 техника единица хайырланьылгьанды, деп билдиреди ведомствону пресс-службасындан.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфья.

Илхам

Алай бла аны биринчи назмулары тууган эли Чегемден узакда жазылгандыла. Окуючу да поэти юсондон биринчи анда, Къыргызстанда, билгенди – аны назмулары «Совет Къыргызстан», «Ленинчи байракъ», «Къыргыз комсомолчу», «Ленинчи жол» газетледе, «Къыргызстан адабияты» журналда басмалангандыла.

тилинде назму жазган, жомакъ айтхан, жыр жырлаган шухелары эди. Аны «Ак Ала-тоо», орус тилде «Стихи разных лет» деген назму жыйымдыклары да аны юсондон айтадыла. «Къапчагай» деген китабы да, шухелукну белгисича, ол Ата журтуна кыайтхандан сора, 1987 жылда Фрунзеде басмаланганды. Анда жашаганланы, анда тууганланы атларындан, бизден эсли болмагандыла.

Эсе тутуу

Малкъарны бла Къыргызыны араларында поэзияны теңири кылычы

Къудайланы Хасанны жашы Маштай 1927 жылда Тёбен Чегемде тууганды. Жети классны бошаганлай, Нальчикде педучилищеге киргенди. Устаз болурга сөе эди, алай ол мурат этгенча болмаганды, къадар башха торлю кыйганды аны жашау жолун. Къыргызстанга ол сабий жашлай тошгенди, кеп жылланы ичинде Суусамыр жайлыкылада Кант районну «Заветы Ленина» атлы колхозуна кыойчусу болуп ишлегенди.

Биринчи китабы «Арноо», ызы бла «Жайлоодо», «Тоо голдёрю» Фрунзеде (Бишкек) чыккандыла. 1965 жылда Маштайны СССР-ни жазычуула союзуна алгандыла. 1966 жылда уа орус тилде «Раздумья чабана» деген китабы көргенди дуняны.

луп, къыргыз халкыга ариу сезюн айтхан Маштай, айхайда, фахмулу болуп кыалмай, адамлык даражаны бийик тутхан инсан эди.

Журтуна, элине жоралап

Къудайланы Маштай Ата журтуна 1977 жылда кыайтханды. Мында Маштай ана тилибизде бир къауум китап чыгарганды: «Тууган элим», «Тауланы козюсю», «Ёмюрле жолу». Аны «Чегем ауузунда» атлы ахыр китабы орус тилде ол дуниядан кетгенден сора басмаланганды.

«Тууган элим» деген китабында Къудайланы Маштай адамлык шартланы юслеринден айтады. Бек баш жерге уа тууган жерге, ёз халкына соймекликни салады. «Таулма» деген назмусунда ол бийик чыгында сабан сореде, кийик жолла бла таудан ауады, тау кийиклени сауады, бек ыранлада чалгы чалады, анда кыш салып, малын багыады... Таулу болганына къуана, ол таулу эр кишини чыдамлыгыны, беклигини, кертилигини юсондон айтады.

Маштай назмуларында таулагы, желге, суу баргын черекге да жан салып, ала бла ана тилинде сёлешиди. «Таулагы» деген назмуу суратлау магъанасы, бир да болмаганыча, жарыкды, теренди. Мында инсан бла табийганы бириги

энчи эпитетле бла, метафорала бла жасалып, кёргозтолонеде. Назмуну ёзеге Ата журтка тансыктыкындан, аны бла тобешимно къуанчыннан кыуралады. Бу назму Маштайны чыгармачылыгыны бек жарык бети, адабият жолунда бек уллу хорламы. Къарачайлы Семенланы Сымайыл Минги тауу юсондон айтханча, аны суратлаганча, аллай усталык кёрюнеде мында.

Къышы, жайы нарат, назы кёгерип,
Шындык ёсюп, бир бирине чёргелип,
Аяз урса, баш уралла, ийилип,
Къаймишелле, торлю-торлю кийинип.

Жюрегинден гара, бюркюп тёголе,
Шаудан сууга, кылак сууга бёлюне,
Аналары, кюмюш чыран кебинде,
Дарий къапдан чыкмай, жатад ёмюрге...

Бу китапта эседе къалган назмула кёпдоле. «Къойчу бла туманчык» деген назму ушакъ халда жазылганды. Келип, киришге къонган туман журттакчык къойчу бла сёлешеди.

– Къоншу болуп тохтаганма, Жюрегим сую.
Экибизден кыайсыбызбыз Бу жерге ие?

– деп сорады туманчык. Къойчу уа анга жууап эте, кеп торлю юлголе келтиреді. Ма, сёз ючюн, чабакъ бла кеме – аладан кыайсы ие болурга боллукъу тенгизге? Туман келип, тауна басады, алай ол ие болалмайды тауга:

Туман кетип, тау къалад Ёмюрлюк къарда.
Тауга киши ие тойюлд,
Таулула барда...

Кыш бла къойчу къонакбайдыла бери келгенни, алай эсе уа, ала иелеридиле бу жерни.

Лирика жигитлери

Маштайны лирика жигитлери кёпдоле. Ма, сёз ючюн, эски чуруклагыа къарай, ала, жамалсала, энтта да бир затха жарарла деп, жашау кыайлыккыны юслеринден оюм эте, кыалкыды. Тюшонде уа узун сабадан кыуралган асмакылыны кёреді. Уянып, дуня жарыктыгына къуанады. Жашлыгы къызауатда ётген къартны жашау суу талыштакга ушатханды.

Маштайны башха жигити туркменлик кызыды. Лирика жигит, аны не бек сойсе да:

Жаным, айтханым жукугыа санасанг,
Жеринги кюнюча кюн жокъ, къарасанг.
Кесим сынаганма кеси башымдан, –
Душманым ажашсын тууган ташындан...

– дейди. Къайда эсе да тилсиз жашагандан, кесини тууган элинде кыалып, ана тилинде сёлешген кеп да игиди деп анылатады ол. Маштайны «Ёлюм» деген назмусу энчиди. Аны лирика жигити, дунялыкны тюз болмаганына жарсы, кесини ажимлы къадары башха адамлада кыайтарыллыгын айтады. Бу назму философия магъана жөнгеде.

Тюшдю манга жан берирге, Ахлум жокъ къарап кёрюрге.
Ёлюгом киши жеринде, Ёлдюм, ююме термиле...
Атым, жюгенин да сойрей, Тюзде къалды, иесизлей.
Анга да бир адам тобер, Тизгинин тартар да, минер.
«Жаяуем да, атты болдум, Аламат болду, – дер, – жолум...

Лирика жигит алай сагыш этеди: ол адам, элтип, атны ёксюз сабийлериме берсе, нечик аламат боллукъ эди деп. Алай болмаса уа, дейди поэт, ол адамга да ёлюм келмей къалмаз, аны атына да бирле минерле. Адамлык изленген жерле кёпдоле. Жашауу мурдору, тутуругу адамла бир бирлерин суйгенлеринде, бир бирлерине игилик этгенлеринде, ахшылык тилегенлериндеде.

Ёз жерине улан соймеклик

Поэти «Мен соймеген» деген назмусу Владимир Высоцкийни аллай атлы жырын эсге тошюреді:

Дунясы тынч жашап барган,
Бир кыайлыкъ сынамаган, –
Жокъду соймегеним андан,
Хапары болмаз замандан.
Ёрню – ёр, ёзенин – ёзен
Деп арталыда сезмеген.
Кёз жаш чыкмаган кёзондон,
Ташла жарылган сёзондон...

Аллай адамны соймейди Маштай – шухелукну, тенглики бийик тутхан адам. Ол поэзиясында бахсанчы Сюлеменнге, Белпайланы Къозуга, аны къарындашы Исмайылга, къоншуларына, къыргызлы шухеларына ыразылыкын билдиреди. Аны поэзиясы ата журтуна улан соймеклик, тансыктыкыны, бир бири жокълауу, бир бирге эс талдырырга, онг этерге итинуюно юлгосуюду.

Къудайланы Маштай, ёз жашауунда 50 миңден аслам кыой ёсдюрген киши, жеринде атын махтау бла айтдырып, уруну жолунда Ленинни орденине тийишли болган таулу, кесини ариу, жарык назмулары бла кыоюп кетген дунясын дайым къуандыргыналай турады. Ол энтта да айлана болур Чегем ауузунда Шешагада, Къапчагайда, Лыкъарги тарда, Темирчи къолда, бирде ауған терекке жарсы, аны зыгытлары жангыртырла деп тау кел эте, бирде, сабийлигин эсгере, калпагына дугумла жыя, деп келеди кёлюме.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

ЖЮРЕКДЕН СЁЗЛЕ

Жанымы сакълаган врачла

Жаникаланы Хамзатны жашы Азрет акъ халатлы адамлагыа хурмет, ыспас этгенин бир такыйкыага да кыоймайды. Аны жыл саны къыркдан атлаганды. Болсада ол быйылны 23 мартын кесини экинчи тууган кюнине санайды.

– Ол манга, юйдегилериме да, болмаганча, кыыйн кюн эди. Билмей турганымлай, къарысуз болама. Халим сагыатла бла угъай, минутла бла осалдан-осал болуп бара эди. Нальчикден терк болушлук берген машинаны чакырадыла. Насыпха, ол да мычмай жетеди. Врачла биринчи болушлукну этип, больницага элтирге кереклисин айтадыла.

Юйдегиле уа, аллай хали бла больницага элтмегиз, ёлсе да, юйде кыалсын деп, кыаты боладыла. Врачла уа унамайдыла. Алай бла, машинаны да уллу кычыртып, мени

шахарда республикалы клиника больницага жетдиреди. Бир затымы да билмей эдим.

Приёмны бёлюмню врачлары, терк окуна аурууу тохтадырып, операция этерге кереклисин билдиреди. Алда мени не сакълаганын билген кыыйнды. Хар такыйкыа да къажу ишлей эди. Врачла, терк окуна хазырланып, мени операция столга жатдырадыла...

Аланы ол оноулары эмда андан сора кыыйнлары мени ёлюмден кыутхардыла. Юч-тёрт сагыатдан артык аяк юслеринде сюелип, ишлерин этген врачлагыа къаллай бир огурлу, ариу сёзле, алгышыла айтып турсам да, кёплук этерик туюлюдо. Ала сабийлерими, юйорюмю, юйюмю жангырдан кёрюрге насып бергендиле. Къулийланы Аминатны башчылыгында

ишлеген хирургла Ахмед Асланов, Ахмет Куготов, анестезиолог Марина Тумова жашаугыа кыайтаргандыла. Аланы ахшылыкларын ёмюрге да унутмам. Газетибизни юсю бла алагыа уллу ыспас этгеними билдирге сөземе

Саусулагыа багыуу, аланы ёлюмден кыутхаруу докторланы борчларыды дерикле да чыгарла. Алай бизни врачларыбыз адамны жашауун сакълар ючюн, къолларындан келгенни аямаганларын, кюндю, кечеди, иши заман туюлюдо демей, болушлукыга келгенлерин кесими юсюмде сынадым. Алагыа насып, кийик сауулукъ, узак ёмюр да тежейме. Ишлеринде къуансынла! – дегенди Жаникаланы Азрет, редакцияга телефон бла сёлешип.

ХОЛАЛАНЫ Марзият жазып алганды.

Оюм

«Москвичле» кыайтышмы кыаллыкыдыла?

Renault компанияны Россейде мюлюк, ол санда «АвтоВАЗда» юлюшю, Москвада заводу да кыайралны иелигине кёчгендиле. РФ-ни Промышленность министерствосунда айтханларына кёре, «Рено Россия» акционер обществону энди жангы иеси Москваны Правительствосуну, «АвтоВАЗда» юлюшю а, «НАМИ» кыайрал предприятияга бергендиле. Къалган акциялары а «Ростех» кыайрал корпорацияны атына кёчюргендиле.

«Бу компанияны автомашинала чыгарган заводу бар эди Москвада. Ала аны жабарга оюу этгендиле. Алай бла а, анда къадар адам ишлегенин эсге алып, заводну кесибизге алып, анда «Москвич» деген ат бла автомашинала чыгарып башларга оюу этгенбиз», – дегенди кыайралны ара шахарыны мэри Сергей Собянин.

Бу ишге кыайрал нек кыатышханын промышленность эм сатыу-алуу министр Денис Мантуров да былай анылатханды: «Ол компанияны юлюшю кыайралны атына кёчюрюлгени себепли, «АвтоВАЗ» ишин андан ары бардырылды. Производство, иши жерле, технологиялы амалла да сакълантырылды». Анда Лада машиналары чыгарыу тохтарык туюлюдо. Россейде Renault автомобильлени техника жумушларына да ол компания кыарыкыды. «НАМИ» предприятияны юсондон сакъынганда уа, аны автомашинала чыгарыу жаны бла бек уллу сынамы, онлары да болганыларын белгилерге тийишлиди. Эсге сала айтсакъ, «Augus» автомашинаны ма аны специалистлери къурагандыла.

«Москвич» заводну тарыхы жуз жыл чакълыды. Ал заманда аты АЗЛК (Ленин комсомол аты автомашина завод) эди. Биринчиден анда Ford машинала чыгарып тургандыла, артада уа ГАЗ бла бирге да ишлегендиле. Уллу Ата журт урушун кезиунде кенг хайырланылган ГАЗ-АА («полторка») ма анда да чыгарырып турганды. Артада «Москвичлени» кезиуну башланганды: 400, 402, 407 – аланы кыайралдан артык торлюсю чыгарылганды. Токъсанынчы жылда заводха артык иги болмагандыла. Ол кезиуде аны «Москвич-2141» модели бар эди. Французупланы болушлугу бла аны торлендирип, «Святогор» деген ат бла да чыгарырга кюрешген эдиле, алай ол да кёпге бармаганды. Аны бла 2006 жылда завод банкрот болганды. Ызы бла аны Renault алганды. Башха-башха кезиуде анда Logan, Duster, Kaptur, Sandero, Megane, Renault 19, Clio Symbol модельле чыккандыла.

Алай бла, Renault компания, хар несин да кыоюп, Россейден кете эсе, Москвада заводда уа энди не зат чыгарлыкыдыла? Шахарны мэри айтханга кёре, ол арталыда да башха торлю боллукъду. Алгынынгы «Москвич-2141» машинаны неда «Святогорну» сагынырга кереклиси болмаз, баям. Аланы заманлары эртте окуна кетгендиле, не сыфат, не техника жаны бла ала шёндюго излемлеге келиширик туюлюдоле. Алай эсе уа, жангы модель къуарга неда аны, башхала бла бирлешип, жарашдырырга керек болурму? Аллай сынам кеп кыайраллада барды: ишни къуарганлагыа бирле ахчаларын къошадыла, башхала технологияларын келтирди, ишилени, производство жерни да ючюнчюле береди.

«Москвичде» алаймы боллукъду огысе башха торлюму? Шёндю аны юсондон хатар хазна жокъду. Сергей Собянин билдиргенге кёре, заводну техника жаны бла партнёру КамАЗды. Ал кезиуде анда жөнги машинала чыгарырга, артада уа электромобильлени производствосун башларга умут этеди. Кеслерини да хар нелерин тыш кыайралдан

келтирмей, кесибизде жарашдырырга таукелди.

КамАЗ ауур жюкле ташыган техниканы чыгаруу бла белгиледи. Алай алгъаракылада бу компанияда жөнги автомашиналагыа да эс буруп башлагандыла. Сёз «Линкор» проекти юсондон барады. Алай компания аны жарашдырып кёргозтмегенди. Бу машинаны компьютерде ишленген суратын а жаланда интернетде табарга боллукъду.

КамАЗны дагыда электрокюч бла ишлеген «Кама-1» машинаны барды. Ала аны бурунгу жыл къурагандыла, кёрмючледе да кёргозтгендиле. Алай шёндю ол алайлай турады, чыгарылмайды.

«Сёз жангы марканы юсондон бара эсе, аны бек азындан бир талай жылны къуарга тыошерикти», – дейди «Авто-стат» аналитика агентствону башчысы Сергей Удалов. – Алгынынгы машиналары юслеринден айта эсге а – аны хатары талай айга къозулады. Мында кеп зат техника кереклени сатып алырга онг табылганына кёре боллукъду».

Автоэксперт Алексей Хресин а жангы «Москвич» алгын заманда чыгып турган модель неда толусунайла башха торлю боллукъ туюлюдо дейди. «Кесигиз сагыш этигиз, шёндюго дуняда ким аллыкыды Москвич-412 неда 2140 машиналары... Мен оюу этгенге кёре, былай марка бла анда Renault автомобильлени жарашдырылдыла», – деп къошханды ол.

Башындагы экспертча, Алексей Хресин да автомобильни жангы торлюсюн эм азындан бир неча жыл къуарга керек болганын эсгертеди. Москвада заводну конструктор бюросу уа Европада этилген модельлени бизде жоллагыа эм рынокка келишидириу бла кюреше эди. КамАЗны да жөнги машиналары проектиурин аллындан ахырына дери къуару жаны бла сынамы жокъду. Сёз ючюн, тематикалы сайтлада аны «Линкор» проектинде кёпле Китайдан BAIC Beijing X7 машинаны сыфатын эслейди. Къалай алай болса да, КамАЗ «Москвичде» бир-бир затланы чыгаруу бла себеплик этерге уа боллукъду. Анга аллай кючю, онлары да табыллыкыдыла.

АЗЛК-2141 машинаны къураган Игорь Зайцев да билдиргенди кесини оюмун: «Инженерле жангы машинаны кыоркыусузулукъ, дизайн жаны бла да шёндюго излемлеге келиширирге керек болганыларын толу ангылдырга борчлудула. Мен да бу проектге кыатышырга угъай дерик туюл эдим».

Эришиуге дизайнёрле да къошупгандыла. Башында айтханыбызча, бирлери жангы «Москвични» Китайдан кроссоверге ушатадыла, башхалары уа аны Renault компанияны машиналарыны сыфатларына тартарак этеди. Промышленность министрствосуну департаментини башчысы Денис Пак айтханга кёре, Renault Duster Тольятти шахарда Лада деген ат бла чыгып башларкыды. Алай эсе уа, Москвада заводда да ол компанияны модельлеринден бирин жарашдырырга боллукъдула.

Къалай алай болса да, заводну ишин андан ары бардырырга оюу этилген эсе, ол иши узакъга сомай, эбине жетдирге керекди. Къаллай онгла болганыларын, аланы бир кесегин да бу материалда кёргозторге кюрешгенбиз. Ол министрствону, Москваны мэриясыны да андан башха оюмлары болурла. Жуукъ кезиуде тийишли амал табылырына, адамла ишиз къалмай, кыайрал кеси да автомобиль промышленностьну айнытуу жаны бла атлам этер деп ышанабыз.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

КЪУУАНЧЛЫ ИНГИР

Кызыу къарсла – къараучуланы ыразылыкларыны белгиси

Нальчикде сабий искусстволаны биринчи номерли музыкалы школуну Хасанияда филиалына жюрюк юйренген кызычыклагыа бла жашчыклагыа бу кюнде школну бошаганыларына шагъатлык этген белгиле берилгендиле. Анга аталып къууанчылы ингир болганды. Анда

башланганды. Аны автор кеси кыуралган келгенде элли школу Хасанияда филиалына жюрюк юйренген кызычыклагыа бла жашчыклагыа бу кюнде школну бошаганыларына шагъатлык этген белгиле берилгендиле. Анга аталып къууанчылы ингир болганды. Анда

сабийле отчёт концертлерин да кёргозтгендиле. Байрамга келгенде элли маданият къаласына кирген жерде къолдан усталаны, суратчылары ишлеринден кыуралган аламат кёрмючге эс бурмай къалмагандыла.

Къууанчылы ингир а жерлибизде, генерал-лейтенант, Псков областыда сюд приставланы департаментини таматасы Николай Морозовну «Нальчикде, тууган жеримде тобеширбиз» деген жырына жарашдырылган видеоролик бла

кёргозтгендиле. Кызычыккладан кыуралган хорну биргесине чыкыган Къулийланы Зауур «Мени Хасаниям» деген жыры айтханда, залда олтурганла, аны асыры жаратханларындан, ёрге туруп, къарс къакъгандыла. Къалабекланы Магомед да «Кубачы тепсеюю» бла эллилен ыразы этгенди.

Театр искусствону бёлюмюнде юйренгенлени «Золушка» жомакдан сахна оюнларына да келгенле тобеширбиз» деген жырына жарашдырылган видеоролик бла

лешген кызылагыа бла жашлагыа да къарсла бла ыразылыкларын билдиргендиле.

Концертни кезиунде къабыргыдады уллу экранда искусстволаны школну бошаган эмда аны 1-чи бла 2-чи классларында окугъан жаш художниклени ишлери кёргозтолгендиле. Аланы араларында сабий суратланы IV халкыла аралы конкурсунда, «Къабарты-Малкъарны 100-жыллыгы», «Мир космоса» деген эм башха конкурслада хорлагыанла болганылары бла ёхтемленирчады.

Байрамны бютюн жарык, эсе кыалыра этиуге уа белгиле артистлерибиз Гергюкыяланы Халимат, Жуболаны Жамболат, Жашыуланы Башир, Холамханланы Къайсын, Иттип айтханды. Ызы бла сахнага чыккыанла бары да сабийлеге, аланы юйретгенге да грамотала, бюсюреу къагытыла, дипломыла да бергендиле.

Хасанияны Маданият къаласына тынгылы ремонт этилгенли, бу отчёт концерт биринчиди. Зал айтды, жангы, жумушакъ шимтикле, сахнада экибетли ариу жабыула, полда адам атлаганда таушсуз болурча кюйюз да кёзге бек хычуун кёрюнеде. КъМР-ни Къультура министрствосуну, Нальчик шахарны культура департаментини хайырындан Маданият юй кеп жангы музыкалы инструментле бла жалчтылыганды.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.

БИЛИМ

«Гитчеле бла ишлеу манга хычыуунду, зауукълукъ береди»

Байзулланы Зарема Эл-брус районну Сабий эм жаш тѳлю чыгармачылык Моксаланы Магомед атлы арасыны эм иги устазларын-дан бириди. Ол «Медицина бла биз» деген биригине башчысыды. Анда юйренген сабийле, терен билим алганыларын тышында, тюрлю-тюрлю эришулеге дайым кыатышдыла, хорлаган да этедиле.

манга хычыуунду, зауукълукъ береди. Аланы кыуанган, «жанган» кѳзчюклерин кѳрген манга уллу насыпды. Бусагъатда «Медицина бла биз» биригине беш кыауум юйренедиле, аланы хар бирине онбешшер сабий киреди. Аланы бир кыаууму илму-излем иш бла кюрешеди. Кабинетде битеу керекли техника оборудование барды, программа эм дидактика материал жыйышдырылганды. Араны башчылары айтханга кѳре, сабийле бери сыйоп келедиле. Сабийле, педагог, ата-анала бир

лауреат болганды. Ол хазырлаган материаллары XXIX жаш тѳлю тинтиу ишлени битеурросей конкурсуна иерге боллугу эсгертилгенди. Азрет-Алий, Энейланы Салимат да Обнинскде «Жашлык. Илму. Маданият» деген битеуррал конкурсда экинчи даражалы дипломла алгандыла. 5-8-чи класслары окуучуларыны араларында кыуралган «Сигма» – «Илмуга биринчи атламыла» илму конференцияда Балаланы Талифа хорлаганды. Дагыда Талифа бла Макыланы Джамилла Илмуланы гитче битеурросей академиясыны «Кѳр заманы билимди адамы» – «Кыонакъбай Кавказ» VI краеведение турнир-конференциясыны «Медицина эм сауукълукъ» номинациясында биринчи даражалы лауреатла болгандыла. «Медицина эм биз» биригине Моллаланы Зарема башчылык этгенли 16 жыл болады. Хар устазныча, аны да кесини муратлары бардыла. Ол чертенича, эм башы окуучулагы сейир чыгармачылык, излем ишлени бардырырга, хунерликлерин кѳргюзторге онгла кыурауду, ала сайлаган усталыкларыны, медицинаны сюерча, сауукълукъ жашау бардырырга итинирча этергеди.

Анатолий ТЕМИРОВ.

АНТ ЭТИУ

Кадетлени санына кыошулганды

Бу кюнде Къабарты-Малкъар гуманитар-техника колледжи «Право нызамны сакълау иш» деген бѳлюмюнде окууган 1-чи курсун студентлерин кадетлеге кыуанчы халда алгандыла. Ол сыйлы атах бу жол 124 студент тийишли болганды.

сей жамауат организацияны Къабарты-Малкъарда бѳлюмюню башчысы Гелястанланы Барисбийни, КъМР-де Ич ишле министрствону ветеранларыны советини таматасы Муаед Пиховну, полицияны подполковниги Салпагарланы Фатиматны,

ликс Эфендиевни, МВД-ны 1-чи номерли шахар бѳлюмюню кыулукъчуусу Беслан Танашевни дагыда башхаланы да алларында Ата журтха кертичи болурга ант этгендиле. – Бюгон кадетле, тамбла офицерле болуп, Ата журтха тюз ниетли, ачык жюрекли кыулукъ этеригизге ий-нанама. Форманы кийген хар инсан да кесин кыайда болса, кыайда айланса да тизгинлиги, адеплиги, болушукъга келирге итинуюуу бла айырмалы болурга тийишиди. Сиз да алай болурсуз деп ушанам, – дегенди Гелястанланы Барисбий.

Аланы хар бири колледжини директору Барсбий Абазовну, «Боевое братство» битеуррос-

ич ишлени Нальчик шахарда бѳлюмюню ветеранларыны советини председатели Фе-

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.

БЕРБЕРЛАНЫ Бурхан Кѳзлери – кечеги дугъумла

ХАПАР

Кече арасында, сагъат бир бола-болмаз, Кыушжетерни бир иги шѳху Илячин телефон бла сѳлешди. Кыушжетер «алло» дегинчи Илячин: – Мен кыатын алганма! – деп, кыычырганы бла аны кыулагынын зынгырдата, жукушундан терк аяздырып, кыуанч халарын билдирди. – Тапханса чам этер заман. Кѳч болганды – жат да жукул, – деп, Кыушжетер телефонну чолпусун атды. Телефон жангыдан сѳлешди: – Нек этесе быллайла, ийнанмаймыса? Мен сени кыачан алдаганма? – Аны манга алгараакдан айтсанг а, – деп, Кыушжетер биягы телефонну чолпусун жерине салды. – Телефон олсагъат зынгырдады: – Не болганды санга, керта дегенге? Сен эдинг да кыомагъан: «Кыатын ал, кыатын ал», – деп, башымы сууга атарык этген. Алганыма, ийнанмаймыса, ийнанмаз от ашагын? Бусагъат такси тутуп, элпит кѳргюзтейим. Ийнаныр эсенг а. Кѳрмейсе аны, – деп, Иля-

чин да, кыуанчын унутуп, бир кесек ачылу болду. – Башымамы урама, кесими кыатынымдан да кыачалмай айланам. Кыоалмай дегенлигим. – Не болуп кыалганды? Тап тура эдингиз да... – Не болганын кесинг иги билесе. Айтхан эдим да ол кюн. – Арагыз бла кыара киштикми этген болур, сора? – Ала, кыара эсе да билмейме. Отоу – башха, отоу – башха. Насыра Хожа: «Кыатын алсанг да сокуранырс, алмасанг да сокуранырс. Алып сокуран», – дегенди. Алайды да, мен алып сокуранганладанма, – деди Кыушжетер. – Соймеклик жокъ кѳреме дуняда. – Алай айтп мени кыоркутма, шѳхум. Кимде бар, кимде жокъ, – деп, Илячин чам этерге юрешди. – Бирде бар, бирде жокъ. – Кимни алганса деп да сормайса. Санга башхасы жокъмуду шѳхунг кимни келтиргени: башы тюзмюдо, тюзюмюдо, ариумуду, эришимди, жюреги тазамыды, азамыды, базамыды, жаза-

мыды, кыазамыды... – Болду, болду андан ары кыазма. Сени башынг, жюрегинг тазасы да, анга базынама. – Биле эсенг ким болганын? Айтчы бир, Кыушжетер? – Кесинг айт да кыой. Кыайсы бирин санайым. Мындан кѳнге созма да, Илячин. Жукъум келгенден, кѳзлерим кысылып бардыла. Тангыны атдыраса. Аты кыалайды? – Бѳдене. – Бѳденеми?! – Хау, Бѳдене. – Ол, ышарса, ууртчукъларында чунгурчукълары болган? Кѳзлери кечеги дугъумлача? – Хау, хау. Бек тюз ангылаганса. Тамам кесиди. – Оллахий де! Кыачан, не заманда? – Оллахий-билляхий, ма бусагъатда! – Шѳхум, мен бусагъат... Эшитемесе... Ангылаймыса... Мен бусагъат такси алып жетеме, Илячин!.. – деп, Кыушжетер чолпуну бир жанына быргъап, кечеги атлады.

Жамауат биригиледе

Маданиятыбызны айнытыну кыайгысынын кѳре

Быйылгы жылны аллында кыарачай-малкъар халкыны интеллигенциясыны башламчылыгы бла «Кыарачай-малкъар халкыны маданият жаны бла совети» регионал аралы жамауат организация кыуралганды. Аны баш муратлары миллетибизни жашауанда культура бла байламлы жумушлагъа энчи эс бѳлюрге, бюгонлюкге деритурган кемчиликлени кетере барыргъады. Советни таматасы Жабелланы Лидия билдиргенге кѳре, бу башламчылыкъга ыразылыкъларын КъМР-ни бла КъЧР-ни Культура министрстволары эм чыгармачылыкъ союзлары да билдиргендиле. Барыбыз да билгенден, РФ-ни Президентни В.Путини оюу бла 2022 жыл кыралда Россейни халкъларыны миллет эм маданият байлыкъларын сакълау жаны бла жылча белгиленеди. Советни

атламлары да ол оноуга тап келишедиле. Алай бла, жууукъ заманы ичинде бардырыллык ишлени араларында «Кыарачай-малкъар нарт эпосу дунясы» деген ат бла ѳтерик арт-семинарды. Ол Ючкенде «Рум-кыала» деген музей арада бардырыллыкды. Аны ишине Москвадан, Ставропольдан, Къабарты-Малкъардан эм Кыарачай-Черкесден белгили нарт эпос бла кюрешгенле, тарыхчыла, археологла эм суратчыла да кыатышырыкдыла. Алмиле семинарда докладла жарашдырыкдыла. Семинар июнь айны аллында ѳтерикди. Анда боллукъ билдируню хайырлана, художниклерибиз нартлары жашауларын ачыклаган суратла ишлерикиди. Ызы бла аладан кѳрмюч кыурап, ара шахарлада кѳргюзтор мурат барды.

ТАППАСХАЛЛАНЫ Аминат.

Билеклик

Адамлагъа таплыкыгъа

Россейни Уруну эм социал кыоруулау министрствосуну кыатышыуу бла СКФО-да иш излеу платформа кыураллыкды. Аны проектин 2030 жылга деритурган орта усталык билим беруиоу айнытыуу бла байламлы болган стратегия сессияда «Кавказ. РФ» обществону генеральный директору Николай Гончаров кѳргюзтгенди. Интернет-порталны проекти кыуралны экономика айнытыуу министри Максим Решетниковну буйругуу бла жарашдырылады. Сайты баш борчу адамлагъа иш табууну тынчыракъ этюдо, уруну рынокда изленген усталыклагъа кѳре кадрларыны хазырлауу программаларын жарашдырыуду. Аны бла

выпускникле, уруну жерле бла жалчыханла да хайырланалыкдыла. Николай Гончаров айтханыча, платформаны энчилиги ол кыурал структурала бла кыысха байламлыкыда болганыды. Аны болушлугуу бла иш бла жалчытынуу, билим беруу программаланы ислеринден битеу магъаналы шартла жыйышдырыллыкдыла, ол инсанга жашауларын жеринде уруну рынокда халны саулай аныларга себеплик ѳтерикди. Бизни кыралда кѳл материалны аналитика этюде ол биринчи сынамды, арта аны башха регионлагъа да кѳчюрюк улут барды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатлары бла аны Аппаратында ишлегенле КъМР-ни Баш Советини 12-чи чакырылыууну депутаты, КъМР-ни Парламентини Келечиле Советини биринчи чакырылыууну депутаты АХОХОВ Марат Хажмусович ѳлгени бла байламлы аны жууукъларына бла ахуларына кыайгы сѳз бередила.

СПОРТ

Гѳжефлерибизде – тѳрт «кюмюш»

Тырныаууну В.А. Губанов атлы «Геолог» спорт-саулукъ кючлеу комплексинде ауур атлетикадан тѳрт кюнню ичинде СКФО-ну чемпионаты бла Окуу-

жетишим болдурган эм республикада аны айнытыуу жашауун жоралаган гѳжеф Настуланы Хаджимуратны хурметине аталып кыуралгандыла.

Къабарты-Малкъарны келечилери тѳрт кюмюш майдал кытыхандыла. Алай бла тишируланы араларында сауга жерлеге Алина Малухова (64 кг) бла Алана Скрипов (71 кг) чыкыгандыла. Алина двооборьяда – 160, Алана уа – 161 килограммны кѳтургендиле, андан тышында Алина бу кѳрмюдо бла Россейни спортуну устасыны нормативин толтурганды. Кызыланы тренерле Муаед Шаов бла Михаил Шикемов юйретедиле.

чуланы XI жай спартакиадаларыны экинчи кезиюу бардырылганды. Эришиуде спортну бу тюрлюсюнде кеси заманында кѳп

Майдалла ючюн округу регионларыннан да Ставрополь крайдан 150-ден аслам адам кыатышхандыла, эсеплеге кѳре

Эр кишиледе экинчиле Алтуланы Тимур (96 кг) бла Мурат Хафицев (109 кг) болгандыла. Тимур – 302, Мурат а – 340 килограммны кѳтургендиле. Аланы тренерле Настуланы Юсюп бла Мухамед Хафицев хазырлагандыла.

Анатолий САФРОНОВ.

Халкыла аралы турнирден – аслам майдал

Москвада «Поддубныйн гѳжеф лигасы» деген халкыла аралы турнир бардырылады.

Аны биринчи кюнюнде Къабарты-Малкъардан гѳжефле 7 майдал кытыхандыла. Алай бла греппингге Мухамед Урусов (92 кг) хорлаганды, Хасанланы Мурат (92 кг) ючюнчю болганды. Эркин тутушууда доммакъланы Багъатырланы Багъатырланы Руслан (70 кг), Шауаланы Малик (79 кг) бла Азамат Закуев (92 кг) кытыхандыла. Грек-рим

тутушууда да «доммакъланы» Сосруко Кодзоков (87 кг) бла Марат Кампаров (130 кг) алгандыла.

Кыаты кюрешде алынган саугъала

Татарстанны Альметьевск шахарында грек-рим тутушуудан «Татнефть» обществону саугъларына битеукырал эришиу кыуралганды.

Анга Россейни 51 субъектинден 290-нга жууукъ гѳжеф кыатышханды. Къабарты-Малкъардан анда 5 спортну тутушханды, аладан экиси саугъа-

лагы тийишли болгандыла: Улбашланы Адам (55 кг) бла Аслан Мамедов (67 кг) ючюнчю жерлеге чыкыгандыла.

Афган кыазуатда ѳлгенлеге – хурмет

«Нальчик» спорт комплексде универсал сермешлени «АРБ бѳлюмюню» тюрлюсюнден, Афганстандан совет аскерлени чыгарыу

кюннге аталып, эришиу болганды. Быйыл ол 16-чы кѳре бардырылады, анга республиканы битеу районларыннан 14-20-жыллыкъ спорт-

чуланы 100-ден аслам кыатышханды. Тѳреде бола келгенча, турнирде Афганстанда жанларын берген аскерчилерибизни эсгергендиле, аланы хурметлерине бир минутну шот тургандыла. Кызыуу сермешледе биринчи жерлени Саракъланы Сафар, Байтуугланлы Инал, Семеланы Салим, Герийланы Абдул-Керим, Аслан Кушхов, Марат Кодзоков эм башхала хорлагандыла. Аланы Байтуугланлы Руслан, Джапуланы Алий, Анзор Нагоев эм талай башха тренер юйретедиле.

ХАБИБУЛЛАХЛАНЫ Зульфия.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан РЕДКОЛЛЕГИЯ: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары), ЖАНГУРАЛЛАНЫ Назабат (баш редактору орунбасары), ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь), МУСУКАЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Зухура, УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА: Редактору приемный – 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары – 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь – 40-03-24. Секретариат – 40-93-62. Корректорла – 42-63-52. РЕДАКЦИЯНЫ БѳЛОМЛЕРИ: Политика эм право – 42-24-02, 42-67-68. Экономика – 42-66-73. Культура – 42-66-76. Социал ишле – 42-75-82, 40-59-18. Курортла, туризм эм спорт – 40-39-93, 42-66-71. Окуучула бла байламлыкъла жюрютпоуу эм жазылыуу – 42-37-94. Энци корреспондент – 42-68-72. Операторла – 42-66-85, 40-28-97.

Редакция авторла бла кыагъат жюрютмейди. Къол жазмалагы рецензия этилмейди эм ала артка кыайтарылмайдыла. Газетде басмаланган материалда айтылган оюмла редакцияны оюму бла келишимге боллукъдула. Алада айтылган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законуна тийишлиликке материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла. Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машина бла жазылган 5-6 бет) кѳню алмайды. Газет Связны, информация технологиялары эмда асламлы коммуникациялары ишлери жаны бла федерал надзор кыулукълуну (Роскомнадзорну) Къабарты-Малкъарда управленисында 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди. Регистрация номер – ПН № ТУ07-00118. Индекс - П 5893

Газетни басмагъа «КъМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди. Газет «Издательство «Южный регион» ООУ-ну типографиясында басмаланганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а Газетлени ислерине тапдыруу ючюн КъМР-ни почта связны федеральный Управленисы жууаплыды. Телефонла: 76-01-21 Газетлени розничнагы саугу ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер обществосу жууаплыды. Телефон: 42-69-34 Газет ийыкыда юч кѳре чыгъады – геурге, орта, шабат кюнлде.

Номерге графикте кѳре 19.00 сагъатда кыол салынады. 20.00 сагъатда кыол салынганды ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГЪАРГАНЛА: Курданланы Сулейман – дежурный редактор; Кучукъланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия – жууаплы секретарьны орунбасарлары; Зезаланы Лида (1,2-чи бетле), Ахматланы Люоза (3,4-чу бетле) – корректорла. Тиражы 1642 экз. Заказ № 1022 Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ: 360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5 электрон почта: elbor_50@mail.ru